

משה רבינו האיר ליהושע קרני הוד להתקדש בענייני עולם הזה בארץ ישראל

|| הרה"ג ר' פנחס פרידמן ||

שיבואו לעולם הבא, אלא בעודם בעולם הזה כבר זכו לבחינה של עולם הבא.

ויש להרחיב בביאור דבריו הקדושים על פי מה שכתב ב"ערכי נחל" (פרשת שלח דרוש א): "מבואר בכתבי האריז"ל (ע"ח שער לב פ"ג), מה שלא באו דור המדבר לארץ ישראל מה' היתה נסיבה, כי לא היה ארץ ישראל כדאי להם, כי היתה קדושתם למעלה מקדושת ארץ ישראל". וכן כתב ב"ישמח משה" (פרשת שמות על הפסוק ותרא אותו כי טוב) בשם ספר "המגיד" להבית יוסף (פרשת ואתחנן): "דלכך לא בא משה לארץ ישראל לפי שהיה מעלתו גדולה ממעלת ארץ ישראל".

והנה לבאר הענין בזה נקדים מה שאמר כ"ק אדמו"ר מרן מהרי"ד מבעלזא זי"ע בשם הקדמונים, לבאר טעות המרגלים שלא רצו להיכנס לארץ ישראל, כי חשבו שאי אפשר לעסוק בתורה ובעבודת ה' רק במדבר, שהיו פרושים מכל ענייני עולם הזה כי ירד להם המן לחם מן השמים, אבל בארץ ישראל שיפסק המן ויצטרכו לעסוק בעבודת שדות וכרמים, שוב לא יוכלו לעסוק כראוי בתורה ובעבודת ה'.

לכן ביקשו למנוע כניסתם של ישראל לארץ ישראל, כדי שלא יצטרכו לעסוק בענייני עולם הזה, אולם טעו בכך, כי זהו רצון ה' שיעסוק האדם בענייני עולם הזה ויכוון לייחד הכל בלתי לה' לבדו, ומטעם זה הכניס הקב"ה את ישראל לארץ ישראל שהיא ארץ זבת חלב ודבש, כדי שיעסקו בענייני עולם הזה ויכוונו לייחד הכל לשם שמים עכ"ל.

מחלוקת דור המדבר עם דור ארץ ישראל

והנה ידוע שכל צדיק יש לו דרך מיוחדת בעבודת ה' המתאים לדורו בבחינת: "דור דור ודורשיו", מעתה יש לומר כי דרכם בקודש של דור המדבר היתה לפרוש מכל ענייני עולם הזה, לכן לא עסקו כלל בענייני עולם הזה אלא ירד להם לחם מן השמים, ולעומת זה הדור שנכנסו לארץ ישראל עבדו את ה' דוקא על ידי שעסקו בענייני עולם הזה לשם שמים.

וזהו שביאר ה"נועם אלימלך" דברי רבי עקיבא שדור המדבר אין להם חלק לעולם הבא, כי כבר זכו בעודם בחיים לבחינת עולם הבא, שאין בו אכילה ושתייה אלא צדיקים יושבים ונהנים מזיו השכינה, ומטעם זה לא נכנסו לארץ ישראל שהעבודה שם היא בענייני עולם הזה.

הנה כי כן הרווחנו להבין דברי האריז"ל, כי דור המדבר לא נכנסו לארץ ישראל כי קדושתם היתה למעלה מקדושת הארץ, הביאור בזה כי הם זכו לעבוד את ה' במדבר בבחינת עולם הבא, שאין בו אכילה ושתייה אלא פרישה מכל ענייני עולם הזה, מה שאין כן בארץ ישראל שהעבודה היתה דוקא על ידי העסק בענייני עולם הזה.

הן אמת שמבואר בספרים הקדושים [ראה בוציא דנהורא פרשת כי תצא], כי עבודת ה'

רש"י: "ונתתה מהודך עליו, זה קירון עור פנים", פירוש קרני הוד של משה משני הכתרים שניטלו מישראל

תורת חיים: משה רבינו השיג כל אחד מישראל, על ידי שקיבל מהם שני הכתרים אחרי חטא העגל

רש"י: "ונתתה מהודך, ולא כל הודך", משמע יהושע מצד עצמו היה יכול לקבל כל הודו של משה

יהושע לא קיבל כל הודו של משה, כי הדור שלו שנכנסו לארץ ישראל עבדו את ה' בבחינה אחרת

והנה כבר הזכרנו מה שהתפלל משה רבינו: "יפקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה", ופירש רש"י: "מנה עליהם מנהיג שיהא סובל כל אחד ואחד לפי דעתו". אומר על כך ה"תורת חיים" רעיון נשגב, כי מה שזכה משה רבינו להשיג כל אחד ואחד מישראל לפי דעתו, הוא מחמת שקיבל מהם כל אורות הכתרים שמהם קרן אור פניו, ומכתרים הללו שהיו תחילה אצל כל אחד מישראל השיג אותם.

מעתה כיון שהתפלל משה שימנה הקב"ה מנהיג שיהא סובל כל אחד לפי דעתו, על כן צוה הקב"ה: "ונתתה מהודך עליו", ופירש רש"י: "זה קירון עור פנים", כלומר שגם יהושע יזכה לקירון עור פנים מאותם הכתרים שניטלו מישראל, כדי שגם הוא יזכה להשיג ולסבול כל אחד מישראל. אלו תוכן דבריו המתוקים.

אולם לפי דבריו עדיין צריך ביאור, מדוע אם כן צוה הקב"ה למשה: "ונתתה מהודך עליו" - "מהודך ולא כל הודך", הלא מכיון שיהושע היה צריך להשיג את כל ישראל על ידי שני כתרי הוד שניטלו מישראל, במה התבטא השינוי אצל יהושע שקיבל מהודו של משה ולא כל הודו.

שיטת דור המדבר שצריך לפרוש מכל הגשמיות

ונראה לבאר כל זה על פי מה שנינו במשנה (סנהדרין קח): "אמר רבי עקיבא, דור המדבר אין לו חלק לעולם הבא, שנאמר במדבר הזה יתמו ושם ימותו". ותמה על כך ב"נועם אלימלך" (פרשת דברים ד"ה גם בי התאנף ה'): "ולכאורה תמוה לחשוב על דור המדבר דור דעה כזה, שקיבלו התורה בסיני וראו אלקים, שלא יהא להם חלק לעולם הבא".

ומבאר בדברי קדשו על פי המבואר בגמרא (ברכות ז'): "העולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתייה... אלא צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהן ונהנים מזיו השכינה". נמצא לפי זה כי דור המדבר שכבר זכו בחיים חיותם להנות מזיו השכינה, כאשר שמעו את קול ה' אלקים מדבר מתוך האש, לא היו צריכים להמתין עד

שבאותו הדור אמרו, פני משה כפני חמה פני יהושע כפני לבנה, אוי לה לאותה בושא אוי לה לאותה כלימה, כלומר אוי לאותה בושא וכלימה של הדור, שמחמת ירידת הדורות לא זכה יהושע להיות פני חמה כמשה אלא פני לבנה.

אלא שעתה ראוי לבאר, מהו השינוי בעבודת ה' שחל בדור של הנכנסים לארץ ישראל, אשר כתוצאה מכך היה שינוי גם במהות המנהיגים, כי במדבר זכו למנהיג כמשה רבינו ולעומת זה בארץ ישראל זכו רק למנהיג כיהושע, זאת ועוד מהי ההגדרה של הזקנים שבדור בעבודת ה', בין משה רבינו שהיה "פני חמה" ליהושע שהיה "פני לבנה".

משה רבינו מסר ליהושע משני קרני הוד

נקדים מה שפירש רש"י: "ונתתה מהודך עליו, זה קירון עור פנים", מבואר מזה כי ההוד של משה שהשפיע ליהושע הוא קרן אור פניו, ועל כך אמר לו הקב"ה: "ונתתה מהודך עליו" - "מהודך ולא כל הודך". והנה מצינו על כך ביאור ב"תורת חיים" (ב"ב עה). על פי מה ששינוי בגמרא (שבת פח):

"דרש רבי סימאי, בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע, באו ששים ריבוא של מלאכי השרת לכל אחד ואחד מישראל, קשרו לו שני כתרים [מזיו השכינה. רש"י], אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע, וכיון שחטאו ישראל ירדו מאה ועשרים ריבוא מלאכי חבלה ופירקום, שנאמר (שמות לג ו) ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב..."

אמר רבי יוחנן, וכולן זכה משה ונטלן, דסמיך ליה (שם ז) ומשה יקח את האהל, [לשון בהלו נרו, והוא היה קירון אור פניו]. אמר ריש לקיש, עתיד הקב"ה להחזיר לנו, שנאמר (ישעיה לה י) ופדויי ה' ישובו ובאו ציון ברנה ושמחת עולם על ראשם, שמחה שמעולם על ראשם". וכתבו התוספות (שם): "שני כתרים, של הוד היו, לפיכך כשנטלם משה קרן עור פניו".

בפרשתנו פרשת פנחס (כז יח): "ויאמר ה' אל משה קח לך את יהושע בן נון איש אשר רוח בו וסמכת את ידך עליו... ונתתה מהודך עליו למען ישמעו כל עדת בני ישראל". ופירש רש"י: "ונתתה מהודך עליו, זה קירון עור פנים. מהודך, ולא כל הודך, נמצינו למדין פני משה כחמה פני יהושע כלבנה, למען ישמעו כל עדת בני ישראל, שיהיו נוהגין בו כבוד ויראה כדרך שנוהגין בר".

מקור הדבר בגמרא (ב"ב עה): "ונתתה מהודך עליו, ולא כל הודך, זקנים שבאותו הדור אמרו, פני משה כפני חמה פני יהושע כפני לבנה, אוי לה לאותה בושא אוי לה לאותה כלימה". ותמהו המפרשים, איך אמרו זקנים מאמר כזה שיש בו בהשקפה ראשונה בושא גדולה ליהושע שלא הגיע לגדולתו של משה רבינו.

"דור דור ודורשיו" המנהיג לפי ערך הדור

ונראה לבאר הענין בזה, כי כאשר נדייק במה שדקדק הקב"ה לומר למשה: "ונתתה מהודך עליו", אשר מכך משתמע: "מהודך ולא כל הודך", הרי מבואר מזה כי בעצם אם משה היה רוצה למסור ליהושע את כל הודו כמדליק נר מנר, היה יהושע מסוגל לקבל ממשה רבו את כל הודו והדרו, אלא שהקב"ה הזהירו: "ונתתה מהודך עליו, ולא כל הודך", לפי זה צריך ביאור מדוע באמת הזהיר הקב"ה את משה שימסור ליהושע רק מהודו ולא כל הודו.

ויש לומר הביאור בזה, על פי מה שדרשו בגמרא (ערכין זז). על הכתוב (תהלים כד ו): "זה דור דורשיו מבקשי פניך יעקב סלה, פליגי בה רבי יהודה נשיאה ורבנן, חד אמר דור לפי פרנס וחד אמר פרנס לפי דורו". וזהו שכתב ב"נועם אלימלך" (פרשת קרח ד"ה ויאמרו אליו): "דאיתא במדרש (ב"ר כד ב) שהקדוש ברוך הוא הראה לאדם הראשון דור ודור ודורשיו כו', דור לפי דורשיו ודורשיו לפי הדור, והיינו אם הדור צדיקים גם הדורשיו צדיקים".

כאשר נתבונן נראה שעל כך התפלל משה רבינו בפרשתנו (במדבר כז טז): "יפקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה, אשר יצא לפנייהם ואשר יבוא לפנייהם, ואשר יוציאם ואשר יביאם, ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה". ופירש רש"י: "אלקי הרוחות, למה נאמר, אמר לפניו, רבונו של עולם, גלוי לפניך דעתו של כל אחד ואחד ואינן דומין זה לזה, מנה עליהם מנהיג שיהא סובל כל אחד ואחד לפי דעתו".

מעתה יש לומר כי זהו שאמר הקב"ה למשה: "ונתתה מהודך עליו, ולא כל הודך", כי באמת מצד יהושע היה מסוגל לקבל את כל הודך, אולם הסיבה לכך שאני מצורך שלא תמסור לו כל הודך היא: "למען ישמעו כל עדת בני ישראל", שמצד דורו אין מן הראוי שיקבל כל הודו של משה, כי אז יהיה גבוה מדאי להנהיג אותם לפי ערכם.

וזהו ביאור מאמרם: "ונתתה מהודך עליו, ולא כל הודך", כי אין הדור ראוי לכך, "זקנים

בענייני עולם הזה גדולה יותר ממי שפורש לגמרי מכל ענייני עולם הזה, אולם כל זה הוא רק בעולם הזה שיש יצר הרע, וראוי להכניעו על ידי שימוש בענייני עולם הזה בלתי לה' לבדו, אבל בעולם הבא מכיון שאין בו אכילה ושתייה, הרי מוכח שעבודה זו היא יותר נעלית מחמת הפרישה מכל ענייני עולם הזה.

יומתק להבין בזה מה שמבואר בזהר הקדוש (שלח קסח:): **"ודאי קוב"ה בעי לאשתבחא בתושבחתא דדרא דמדברא, דלא הוה בעלמא דרא עלאה כדרא דא, ולא יאה עד דיייתי מלכא משיחא"**. פירושו: ודאי הקב"ה רוצה להשתבח בשבח של דור המדבר, שלא היה דור עליון כדור זה, ולא יהיה כדור הזה עד ביאת המשיח.

הביאור בזה, כי היות שלא עסקו כלל בענייני עולם הזה ואפילו אכילתם ושתייתם היתה בדרך רוחנית, כי המן היה לחם אבירים שמלאכי השרת ניזונים ממנו ומימם היה מבארה של מרים בדרך נס. נמצא שהנהגתם היתה בבחינת עולם הבא שאין בו אכילה ושתייה, לכן לא יהיה כדור הזה עד ביאת המשיח, שאז בעולם הבא שאין בו אכילה ושתייה יעבדו כל ישראל את ה' בבחינה זו של דור המדבר.

ירידת מן בזכות משה רבינו

והנה להנהגה זו בחר הקב"ה את משה רבינו שגם הוא פרש מכל ענייני עולם הזה, כמו שמצינו (שבת פז.) שבשעת מתן תורה פירש מאשתו והסכים הקב"ה על ידו, לכן מצינו (תענית ט.ו.) כי המן שירד לישראל שלא יצטרכו לעסוק בענייני עולם הזה ירד בזכות משה. ויש לומר כי ענין זה נרמז בשמו של משה, שנקרא כן על ידי בתיה בת פרעה (שמות ב'): **"ותקרא שמו משה כי מן המים משיתוהו"**.

והענין הוא על פי המבואר ב"שערי קדושה לרבינו חיים וויטאל (חלק א שער ב): **"יסוד המים ממנו תאות התענוגים, כי כן המים מצמיחים כל מיני תענוג"**. ומאחר שעבודתו של משה היא בפרישה מכל ענייני עולם הזה שהם מיסוד המים, לכן נקרא משה: כי מן **המים משיתוהו**". אולם יהושע בן נון נבחר להנהיג את הדור שנכנס לארץ ישראל, שהם כבר עבדו את ה' על ידי שעסקו בענייני עולם הזה לשם שמים.

ויש לומר שענין זה נרמז בשמו של יהוש"ע בגימטריא (משלי ג ו) **"ככ"ל דרכי"ך דעה"ו**, שמפסוק זה למדו חז"ל ונפסק בשלחן ערוך (או"ח סימן רלא) שצריך לעסוק בענייני עולם הזה לשם שמים. לכן כאשר הגיע הזמן של ישראל להיכנס לארץ ישראל נתחלפה הנהגתו של משה בהנהגתו של יהושע, כמאמרם (יומא לח:): **"אין מלכות נוגעת בחברתה אפילו כמלוא נימא"**.

וזהו שכתוב (דברים לא ב): **"ויאמר אליהם בן מאה ועשרים שנה אנכי היום לא אוכל עוד לצאת ולבוא"**. ופירש רש"י: **"יכול שתשש כוחו, תלמוד לומר (שם לד ז) לא כהתה עינו ולא נס לחה, אלא מהו לא אוכל, איני רשאי, שניטלה ממני הרשות וניתנה ליהושע"**. רמז להם שהגיע הזמן להנהגה חדשה בבחינת ארץ ישראל לעבוד את ה' גם בענייני גשמיות.

"אוי לה לאותה בושה אוי לה לאותה כלימה"

והנה ידוע כי ההבדל בין אור השמש לאור הלבנה הוא בכך, שהשמש יש לו אור מעצמו ואילו הלבנה אין לה אור מעצמה כי אם ממה שמקבלת מהשמש, וכאשר נתבונן נראה שזהו בעצם ההבדל בין עבודת ה' בתורה ומצוות, לבין עבודת ה' בענייני עולם הזה בבחינת: **"ככל דרכיך דעהו"**. כי התורה המצוות הן עצם האור

כאור השמש ככתוב (משלי ג כו): **"כי נר מצוה ותורה אור"**.

אולם העסק בענייני עולם הזה הנה מצד עצמם אין בהם שום אור, אולם אם כוונתו לשם שמים כדי שיוכל לעסוק בתורה כראוי, הנה אז הוא עובד את ה' גם בעת עסקו בענייני עולם הזה. נמצא כי ענייני עולם הזה הם בבחינת הלבנה, שאין לה שום אור מעצמה כי אם ממה שמקבלת מאור השמש, כן אין לענייני עולם הזה שום אור מעצמם כי אם ממה שמקבלים מאור התורה, על ידי שמכוון האדם לעסוק בהם בבחינת הכנה לתורה.

וזהו שאמרו חז"ל במתק לשונם: **"ונתתה מהודך עליו - ולא כל הודך"**, כי היות שיהושע היה צריך להנהיג את דור ארץ ישראל שעבדו את ה' בענייני עולם הזה, לכן נצטווה משה

להם עסק בענייני עולם הזה כלל... שקדושת הארץ נצרכה רק אחר שבאו לארץ ועסקו בעבודת הארץ, זה פונה לכרמו וזה לזיתו, הוצרך קדושת הארץ, שעל ידי מצות תרומות ומעשרות ושאר מצוות התלויות בארץ, יכניסו בזה קדושה אף בעסקי ענייני עולם הזה.

אבל כשאדם מפקיר כל ענייני עולם הזה, ואין לו עסק עמהן אז אין צריך לקדושת הארץ... וזה היה עסק דור המדבר אוכלי המן וחלקו של משה, ואם היה משה נכנס לארץ, היו אף בארץ ישראל ישראל פנויים תמיד לתורה ועבודה כמו אוכלי המן, אך לא היה עוד הזמן לזה אז".

ענין זה מבואר ביתר שאת, על פי מה שכתב ב"אור החיים" הקדוש (פרשת חקת) בפרשת מי מריבה (במדבר כ ח), כי אם היה משה רבינו

משה רבינו נבחר להנהיג דור המדבר שירד להם המן, כדי שיעבדו את ה' בפרישה מענייני עולם הזה יהוש"ע בגימטריא בכ"ל דרכי"ך דעה"ו, הנהיג את הדור בארץ ישראל לעבוד את ה' בענייני עולם הזה פני משה כפני חמה", כי דור המדבר פרשו מכל ענייני עולם הזה ועסקו רק בתורה המאירה כשמש פני יהושע כפני לבנה", כי דור ארץ ישראל עסקו בענייני עולם הזה, שיש להם אור רק מאור התורה

נכנס לארץ היה מקרב את הגאולה העתידה, נמצא לפי זה כי אז היו ישראל בבחינת עולם הבא שאין בו אכילה ושתייה, הנה כי כן יפה כתב רבי צדוק הכהן, כי אם היה משה רבינו נכנס לארץ לא היו עוסקים בענייני עולם הזה.

"טול מקל והך על קדקדם"

יומתק לפרש בזה מאמר חכמינו ז"ל על הכתוב (דברים לא ז): **"ויקרא משה ליהושע ויאמר אליו לעיני כל ישראל חזק ואמץ, כי אתה תבוא את העם הזה אל הארץ אשר נשבע ה' לאבותם לתת להם ואתה תנחילנה אותם"**. שנינו על כך בגמרא (סנהדרין ח.):

"כתיב כי אתה תבוא, [רש"י: משמע גם אתה כאחד מהן], **וכתיב (דברים לא כג) כי אתה תביא,** [משמע שררה נוהג עליהן]. אמר רבי יוחנן, **אמר לו משה ליהושע, אתה והזקנים שבדור עמהם,** [על פיהם עשה מעשה ולא תשתרר עליהם], **אמר לו הקב"ה, טול מקל והך על קדקדם, דבר אחד לדור ואין שני דברין לדור"**.

וצריך להבין הענין שמשה אמר לו להתייעץ עם הזקנים, ואילו הקב"ה אמר לו שלא להתייעץ עמהם כלל. ויש לומר כי היות שמשה הלך בשיטה שצריך לעבוד את ה' בפרישה מענייני גשמיות, לכן אמר ליהושע כי הן אמת שבארץ ישראל יצטרכו לעסוק בעבודת שדות וכרמים, אולם בכל זאת ראוי שיתיעץ עם הזקנים שבדור, שהיו במדבר ומכירים את הדרך הנעלה איך לעבוד את ה' בפרישה מענייני עולם הזה.

על כך אמר לו הקב"ה: **"טול מקל והך על קדקדם"**. פירוש, כי השגת והבנת האדם היא בתבונת מוחו שבקדקדו, ורמז הקב"ה שיטול מקל להכות על קדקדם, שיבטל הבנתם ושיטתם שצריך לעבוד את ה' רק בפרישה מענייני עולם הזה כפי שהיה במדבר. **"דבר אחד לדור ואין שני דברין לדור"**. כי באותו דור שנכנסו לארץ ישראל, אצלם העבודה היא

באופן אחר לגמרי לעבוד את ה' גם בענייני גשמיות.

ויש להוסיף פרפרת במה שאמר לו הקב"ה: **"טול מקל והך על קדקדם"**, על פי מה שאמר ה"קול אריה" לפרש מאמר יעקב אבינו (בראשית לב י'): **"כי במקלי עברתי את הירדן הזה"**. מק"ל נוטריקון מ'עולם ק'וינו ל'ך, כלומר בכח האמונה עברתי את הירדן. לפי זה יש לומר, כי זהו שרמז הקב"ה ליהושע: **"קח מקל"** שרומז על אמונה מ'עולם ק'וינו ל'ך, ובזה הך על קדקדם שחושבים שאי אפשר לעבוד ה' בענייני עולם הזה, כי על ידי אמונה ובטחון אפשר לעבוד את ה' גם בענייני גשמיות.

"נעשה" אפילו בשעת עשיה "ונשמע" את קול ה'

והנה ידוע מאמרם בגמרא (שבת פח.): **"בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע יצתה בת קול ואמרה להן, מי גילה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשין בו"**. נמצינו למדים מזה כי מה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע, אשר בזכות זה זכו לשני כתרים אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע, הוא מחמת שנתעלו ישראל במעמד הנבחר למדריגת מלאכי השרת, שאין בהם אכילה ושתייה ואינם עוסקים כלל בענייני עולם הזה.

אולם מכיון שכל הדורות שעתידים להיוולד עד ביאת המשיח, עמדו רגלם על הר סיני וכולם יחד הקדימו נעשה לנשמע, הרי מוכרח שיש בזה רמז גם על העבודה שלנו בענייני עולם הזה, ואמנם כן מצינו על כך ביאור נפלא ב"ישמח משה" (פרשת תרומה ד"ה ועוד י"ל קצת).

ותוכן דבריו הקדושים על פי הידוע שתכלית העבודה היא שאפילו בעת עוסקו בענייני גשמיות יהיה דבוק בתורת ה', אלא שכלל גדול הוא (מגילה כא:): **"תרי קלא לא משתמעיי"** - אי אפשר לשמוע שני קולות ביחד, לכן בעת שהוא טרוד בענייני עולם הזה קשה לו לשמוע גם את קול ה', שהרי שני קולות אינם נשמעים. אמנם מבואר בגמרא (שם) כי בהלל וקריאת המגילה אפילו כאשר עשרה קורין ביחד יוצא השומע, כי מחמת חביבות המצוה נותן דעתו לשמוע אפילו כמה קולות.

נמצא לפי זה, כי אם התורה חביבה בעיניו, אז אפילו בעת עוסקו בענייני עולם הזה הוא יכול לשמוע את קול ה', כי מחמת חביבות התורה נותן דעתו לשמוע גם שני קולות, קול ענייני עולם הזה וקול התורה. וזהו שאמרו ישראל במעמד הנבחר: **"כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע"**, כלומר **"נעשה"** הוא העשייה והעסק בענייני עולם הזה, ואפילו אז בעת העשייה בענייני עולם הזה, **"ונשמע"** בקול ה' מחמת גודל חביבות התורה.

מעתה יאיר לנו להבין מאמר הקב"ה למשה: **"ונתתה מהודך עליו"** - **"ולא כל הודך"**, ופירש רש"י: **"זה קירון עור פנים"**, הביאור בזה כי הן אמת שמשה רבינו זכה בשני כתרים של קרני הוד, ממה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע, אשר אז היו בבחינת מלאכי השרת שאין בהם אכילה ושתייה.

אולם מכיון שיהושע ובני דורו דור ארץ ישראל עבדו את ה' בענייני עולם הזה, לא היה משה רשאי למסור ליהושע את כל קרני הודו, שזהו בבחינת עולם הבא שאין בו אכילה ושתייה, וזהו שהזהירו הקב"ה: **"ונתתה מהודך עליו"** - **"ולא כל הודך"**, כלומר הן אמת שצריך שיזכה לקרני הוד משני הכתרים שכנגד נעשה ונשמע, אבל לא כל הודך בבחינת עולם הבא שאין בו אכילה ושתייה, אלא רק חלק מקרני הוד שלך לעבוד את ה' בענייני עולם הזה, כמו שפירש ה"ישמח משה", **"נעשה ונשמע"**, שאפילו בעת העשייה בענייני עולם הזה נשמע את קול ה' מחמת חביבות התורה.

^[1] פרשת פנחס תשס"ט קוראי עונג